

TURANICI LA DUNĂREA INFERIOARĂ – COMPLEXE CERCETATE RECENT ÎN NORDUL MUNTENIEI

Alin FRÎNCULEASA^a, Roxana MUNTEANU^b, Daniel GARVĂN^b, Cătălin DINU^b, Octav NEGREA^a, Bianca PREDĂ-BĂLĂNICĂ^c, Laurențiu GRIGORAȘ^b, Angela SIMALCSIK^d, Luminița BEJENARU^e, Daniela CRISTEA-STAN^f, Florin CONSTANTIN^f, Marta PETRONEAC^f, Marin FOCȘĂNEANU^f, Tiberiu Bogdan SAVA^f, Andreea DIMA^f, Gabriela SAVA^f, Maria ILIE^f

^a Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova; e-mail: alinfranculeasa@yahoo.com, octavnegrea@yahoo.com

^b Muzeul Județean Buzău; e-mail: roxmunteanu@gmail.com, daniel.garvan@gmail.com, arkane_cave2006@yahoo.com

^c University of Helsinki; e-mail: bianca.preda@helsinki.fi

^d Centrul de Cercetări Antropologice „Olga Necrasov” Iași, Institutul de Cercetări Bioarheologice și Etnoculturale Chișinău; e-mail: angellisimal@gmail.com

^e Centrul de Cercetări Antropologice „Olga Necrasov” Iași, Facultatea de Biologie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași; e-mail: lumib@uaic.ro

^f Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”; e-mail: daniela@nipne.ro, fconst@nipne.ro, marta.petroneac@nipne.ro, marin.focsaneanu@nipne.ro, tiberiu.sava@nipne.ro, andreea.dima@nipne.ro, gabriela.sava@nipne.ro, maria.ilie@nipne.ro

Keywords: Muntenia, Turcic nomads, graves, horses, bell-pendant, iron strike-a-lights

Abstract: The aim of this paper is to present a series of discoveries attributed to the Turcic nomadic populations (11th–12th centuries), resulting from archaeological research conducted in 2018 and 2019 in several burial mounds placed in the localities of Târgșoru Nou and Inotești from Prahova County, as well as Lunca from Buzău county. It includes descriptions of the investigated archaeological features, the results of the anthropological and archaeozoological determinations as well as those of the physico-chemical investigations of some metal artefacts, and absolute chronology dates. Given that artefacts were part of the archaeological features investigated, we briefly present information regarding their analogies and occurrence. These discoveries highlight a time period which is otherwise scarcely known in this region and at the same time add weight to other materials already published during past years.

Cuvinte-cheie: Muntenia, turanici, morminte, cai, clopoșel-pandantiv, amnar

Rezumat: Articolul prezintă o serie de descoperiri atribuite populațiilor turanice (sec. XI–XII), provenind din cercetări realizate în anii 2018 și 2019 în tumuli dispuși în localitățile Târgșoru Nou, Inotești din județul Prahova, respectiv Lunca în județul Buzău. Sunt descrise complexele arheologice cercetate, sunt redat rezultatele analizelor antropologice, arheozoologice, ale investigațiilor fizico-chimice asupra unor piese din metal; totodată sunt prezentate date de cronologie absolută. Având în vedere că au fost descoperite și piese în inventarul complexelor arheologice cercetate, am inclus, sintetic, și informații privind analogiile și ocurența acestora. Aceste descoperiri contribuie la conturarea epocii într-o zonă mai puțin cunoscută și în același timp se adaugă la alte materiale deja publicate în ultima perioadă.

INTRODUCERE

Cercetarea insistentă a tumulilor de pământ din județul Prahova a readus în prim-plan aceste complexe funerare preistorice, mai puțin abordate după anul 1990¹. Aceste construcții funerare datând din ultimul sfert al mileniului IV î.Hr. și prima jumătate a mileniului următor au devenit parte a unei dezbateri intense asupra unui fenomen cu implicații majore asupra întregului continent european, aflat într-o etapă post Vechea Europă². Identificarea unor complexe secundare datând de la începutul mileniului II d.Hr., atribuite populațiilor turanice, reprezintă un alt efect al cercetării tumulilor preistorici. Au fost descoperite morminte turanice în

tumuli cercetați în localitățile Păulești, Strejnicu și Coadă Izvorului. De asemenea, prin cercetări arheologice de suprafață și apoi intruzive realizate în localitățile Inotești și Mănești au fost identificate și alte artefacte specifice aceleiași populații³.

În același timp, am putut constata dezastrul generat de lucrările agricole care distrug sistematic complexele secundare din tumuli, evident și pe cele turanice. Un exemplu este un tumul (T.12, Pl. 9/2) din localitatea Parepa (jud. Prahova) în care am identificat în pământul arat resturi umane asociate cu oase de cal, materiale provenind cel mai probabil de la un mormânt turanic distrus⁴. De asemenea, mormântul turanic cercetat în

¹ Frînculeasa et alii 2013; 2015; 2017a; 2017b; 2019.

² Frînculeasa et alii 2019, p. 55.

³ Frînculeasa et alii 2012; 2013; 2018.

⁴ Frînculeasa et alii 2018, p. 83, nota 64.